

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Meditatie

*Maar de Heere
heeft mij
bijgestaan
en heeft mij
bekaarchtigd...*

II Timotheüs 4:17a

Jezus heeft Zijn discipelen er reeds tijdens Zijn omwandeling op aarde op gewezen: "En gij zult voor stadhouders en koningen geleid worden om Mij nentwil...". Dit geleid worden kan op vrijwillige basis geschieden, maar ook op onvrijwillige basis. Op dat laatste duiden de woorden van Christus. In ieder geval vraagt Hij van de Zijnen dat ze, in welke situatie dan ook, Zijn getuigen zullen zijn. Steeds moeten ze getuigenis afleggen van de hoop die in hen is. Dat is uiteindelijk de opdracht vanuit het paradijs om als beelddrager goed van God te denken en te spreken, te leven tot eer van Zijn Naam. Maar na Christus komt moet dat ook vanuit de grondslagen van het christelijk geloof een toespitsing krijgen. Daar ligt dus ook in politiek opzicht voor christenen een duidelijke roeping. Politiek bezig zijn zal voor hen dan ook altijd vanuit deze grondslag moeten plaatsvinden. Wanneer op maatschappelijk en bestuurlijk terrein politieke beslissingen genomen worden zullen deze schriftuurlijke uitgangspunten steeds berkenbaar moeten zijn. Dat dat geen eenvoudige opdracht is, zal duidelijk zijn. Hoe moet en hoe kan dat getuigend element openbaar komen in allerlei heel concrete situaties? De apostel Paulus had zich op de keizer beroepen. Na een eerste gevangenschap die niet zo zwaar was, was er nu een tweede gevangenschap gevolgd. Nu zit hij in de staatsgevangenis. Nu zal hij in de procesvoering duidelijk gemerkt hebben, dat het tot een doods-vonnis zal leiden. Hij is al voor de rechter verschenen. Hij noemt dat

in II Timotheus 4 "mijn eerste verantwoording".

Bij de Romeinse rechtsgang was er steeds de vrijheid om in rechtszittingen bijgestaan te worden door vrienden. Ze mochten een goed woordje doen - getuigen à décharge - of er alleen maar bij zijn als morele ondersteuning van de aangeklaagde.

Paulus schrijft in II Timotheus dat er bij die eerste verantwoording niemand was. Hij stond er helemaal alleen voor. Toch is hij daardoor niet verbitterd geworden. Hij zegt er immers bij "het worde hen niet toegerekend". Dat het echter een moeilijke situatie voor hem is geweest, is wel duidelijk op te merken. Want hoogst waarschijnlijk was er wel een getuige à charge. In het verband van onze tekst schrijft hij namelijk ook over het optreden van Alexander de kopersmid. Mogelijk is deze man, afkomstig uit Efeze, hem nagereisd om hem tegen te staan in Rome. Een man, die goed van de tongriem gesneden was, maar met zijn tegenstand hem veel kwaad heeft berokkend. Bij dit alles klinkt er toch in Paulus een heerlijk woord door. Het woordje "maar". Maar de Heere heeft mij bijgestaan. Hij hoefde daar toch niet alleen te staan. Hij kreeg de beste rechtsbijstand die te denken valt. De Heere, de levende Heere, kwam bij hem staan. Hoe moeten we ons dat indenken? De Heere had bij Zijn heengaan van deze aarde gezegd dat Hij met Zijn Kerk zou zijn tot de voleinding der wereld. Hij vervult die belofte door Zijn Heilige Geest. Zo mocht Paulus door de Heilige Geest gesterkt worden. Zo ging de

Heere ook die woorden vervullen: "zo zult gij niet bezorgd zijn hoe of wat gij spreken zult, want het zal u in dezelfde uren gegeven worden, wat gij spreken zult." Zo liet de Heere hem daar merken dat hij niet voor zichzelf stond. Maar dat het ging om Zijn Koninkrijk. Zo werd Paulus daar bekaarchtigd. Het woord bijstaan kan zelfs ook de betekenis hebben van aangenaam maken. Ja, we zeggen dan wel eens: dan sta je gemakkelijk. Dan geeft de Heere te spreken en je hebt het alleen maar door te geven.

De Heere kan bijstand verlenen omdat Hij Zelf als Borg en Middelaar Zich heeft overgegeven aan Zijn taak en opdracht. Hij, Christus, Gods Zoon moest tot zonde gemaakt worden. Voor Pontius Pilatus gaf Hij de goede belijdenis. Zonder enige zonde moest hij de voor een schuldig volk veroordeeld worden. Verlaten door Zijn discipelen. Ze liepen allen hard weg. De één verraadde Hem en de ander verloochende Hem. Zo moest Hij gaan de weg naar het kruis. Daar werd Hij van God verlaten. Zo kon Hij het uitroepen: Het is volbracht. Zo overwon Hij dood en graf. Daarmee kan Zijn gerechtigheid uit genade geschonken en toegerekend worden aan onrechtvaardigen. Goddelozen worden gerechtvaardigd om niet. Sola gratia en Sola fide. Alleen door genade, alleen door het geloof.

Daarom ligt er niet alleen de eis: gij zult Mij getuigen zijn, maar ook de belofte van Zijn bijstand. Het plaatst ons tegelijk voor de persoonlijke lijn, die getrokken moet worden. Bouw je hoop niet op mensen. Steun niet op je eigen inzichten en mogelijkheden. De

*Politiek bezig
zijn zal voor
hen dan ook
altijd vanuit
deze grondslag
moeten
plaatsvinden.*

Heere moet ons wel eens apart nemen en alles ontnemen om dat te leren. 't Was daarom voor Paulus misschien wel nodig dat er niemand was. Zo werd het wonder een wonder. "Maar de Heere heeft mij bijgestaan". Dat was al eerder in zijn leven gebeurd. De Heere moest hem zijn wettische godsdienst ontnemen, zijn schijnbekerking hield het niet langer. Alles wat hem gewin was geweest moest hij om Christus' wil als schade

en drek gaan zien. Maar zo kreeg een rijke Christus voor hem, de grootste der zondaren, heerlijke betekenis. Hij is immers gegeven tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligheid en tot een volkomen verlossing. Luther vroeg: Hoe krijg ik een genadig God? Werd het ook uw vraag reeds: Hoe zal ik rechtvaardig verschijnen voor God? Hoe zal ik zonder verschrikken voor God kunnen verschijnen? Sterven is immers God

ontmoeten. Al degenen, die hier reeds dat wonder leerden verstaan: maar de Heere heeft mij bijgestaan en bekrachtigd, mogen zien op Hem, de overste Leidman en Voleinder des geloofs. Want Paulus zegt in vers 17 en 18: "En ik ben uit de muil des leeuws verlost. En de Heere zal mij verlossen van alle boos werk en bewaren tot Zijn hemels Koninkrijk."

A. v.d. Weerd

Ambtelijke praktijk

Correspondentie. 3 Johannes: 13- 15

Correspondentie is een bekende zaak. In de vorige eeuw was briefwisseling naast telefoongebruik het enige contactmiddel. Nu kan er op veel manieren gecorrespondeerd worden. Of alles een vooruitgang is, is een vraag. Wanneer het gaat over brieven schrijven dan kwam het voor en het is nog zo, dat ontvangen brieven bewaard blijven. Dat zijn brieven die betekenis hebben. Een predikant kan in zijn bureau of kast brieven hebben die hij niet kwijt wil. Het zijn 'gouden' brieven. De werken van de drie-enige God spreken erin. De vrucht van de prediking werd doorgegeven. Ook in boeken staan brieven. Op bezoek bij deze

of gene werden die boeken of brochures gezien, misschien ook nu nog wel. We denken aan brieven van Calvijn, van Rutherford of van Philpot. In de vorige eeuwen waren er nog al wat belezen mensen. Personen soms met een geringe opleiding. Alleen de lagere school en daarna gekomen in een werkring. Maar er was inzicht in en kennis van de praktijk der godzaligheid. En dat niet alleen bij mannen, ook bij vrouwen. Een predikant kon weleens met een geestelijke les naar huis gaan, als hij een bezoek had afgelegd. Was er voor die geestelijke les een oor en een hart, dan heeft de Heere het willen zegenen. Het was van

betekenis voor eigen leven en zo ook voor de prediking en voor het pastoraat. Dit is heel belangrijk, want een dienaar van de Heere is geen brievenbesteller en ook geen automaat, maar een heraut. Hij staat in dienst van de Koning. Er is een band aan Gods kinderen, de van en door God geleerden.

Persoonlijk gesprek

Maar voorop staat wat de Heere allereerst in Zijn Woord aangeeft en de vele lessen die erin staan. Daar horen vanzelf de pastorale brieven bij. Bijzonder voor het dienen in de gemeente. De brieven van Johannes hebben in dat opzicht ook veel te zeggen. Bijzonder vandaag. De tijd is turbulent en de tijdgeest gaat aan de kerk en de gemeenten niet voorbij. Vandaar dat geboden is na te gaan wat de pastorale brieven ons doorgeven. Het slotgedeelte van de brief van Johannes hoort daar ook bij. Bij nazien blijkt dat het slotgedeelte van de derde brief van Johannes overeenkomst vertoont met de twee andere brieven van zijn hand. In zijn laatste brief, die allereerst bestemd is voor Gajus de ouderling, schrijft Johannes dat hij spoedig hoopt te komen. Tevens geeft hij aan Gajus door dat hij hem in een persoonlijk gesprek het één en ander wil doorgeven. Een juiste gedachte, want het raakt zeker onaangename zaken.

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van Ds. A. van de Weerd over 2 Tim. 4:17a 'Maar de Heere heeft mij bijgestaan en heeft mij bekrachtigd.' Ds. Tanis schrijft over 3 Johannes: 13-15 onder het opschrift 'Correspondentie.' Ds. P. Roos levert een bijdrage onder het kopje CGKV (3) en neemt een stukje over van ds. W. van Sorge over de EO. Ds. Kieviet vervolgt de behandeling van het Avondmaalsformulier. Ds. Hoefnagel schrijft in zijn rubriek over de woorden van Esther 'Kom ik om dan kom ik om.' U treft een zesde bijdrage aan over Abraham Hellenbroek. In de rubriek voor u gelezen is een stukje opgenomen van Wilhelmus à Brakel over de voorbereiding op het Heilig Avondmaal. Er is een persbericht opgenomen van de vereniging Samen alleen.

Versijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 27 november 2012 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 15 november.

AvH

Dat is een les voor ons. Niet een email of ander materiaal, maar het persoonlijk gesprek moet voorop staan. Het e-mailen kan veel schade doen. Het kan zelfs gemeenten verwoesten. Is het daarop gericht, dan is het een onchristelijke, oneerlijke en onverantwoordelijke zaak. Christenen dienen open en eerlijk met elkaar om te gaan. Het zich laten plaatsen voor een karretje is ook in strijd met Gods Woord. Van dit alles staat het negende gebod niet los. Bij onderzoek komt er wat aan het licht als het erom gaat hoe iemand is. Laat er het bestrijden zijn met open vizier. Eerlijk en oprecht. Daarin kunnen we Johannes als voorbeeld nemen. Uit wat eerder in de brief geschreven staat blijkt dat het tijdens het gesprek zal gaan over het levensgedrag van Diotrefes. Het gesprek hoeft niet te gaan over de leer van Diotrefes, want die is zuiver. Maar het zal gaan over zijn werken in de gemeente onder gemeenteleden. Zo kan het ook vandaag gaan. Wat er is gaat niet altijd over de leer, maar over de heerszucht, de kwaadsprekerij.

Groet

De brief eindigt met de bekende zegengroet. Vrede zij u. Als leerjongen van de Heere Jezus had Johannes zijn Leermeester van vrede horen spreken. Vrede, welk een zaak is dit. Vrede houdt ontzaglijk veel in. Het is vrede van de hemel geschonken door God. Het spreekt van vrede met God. Vrede verdient door de Heere Jezus. Vrede door Zijn schuldbetalend en verzoenend werk. De Heilige Geest plaatst een zondaar er in. Met een vaststaand en werkend heilswoord heeft Jezus Zijn jongeren de wereld ingezonden. 'Vrede laat Ik u.' Die vrede is legaat van Jezus bij Zijn heengaan. 'Mijn vrede geef Ik u; niet gelijkerwijs de wereld hem geeft geef Ik hem u' (Joh. 14:27). Tot vertroosting, versterking en verzegeling heeft Jezus tot tweemaal toe op de zondagavond staande in de kring van Zijn volgelingen uitgesproken: vrede zij ulieden. Die heilsgroet laat de Heere ook nu op zondag horen. 's Morgens, 's middags of 's avonds. Wat hebben we toch twee

rijke diensten op de eerste dag van de week. Zo goed is de Heere voor ons. Voor jong en oud. Die vrede, die vol is van inhoud, is ook verstrekkend. Ze gaat mee door de dalen of diepten van het leven. Ze wijkt niet in het strijdperk, ze neemt geen afscheid bij de dood, maar gaat mee dwars door het graf heen naar het eeuwig zalig leven. Johannes verbindt aan zijn persoonlijke groet een gemeenschappelijke groet. 'De vrienden groeten u.' Vrienden kennen elkaar. Hechte vriendschap wordt alleen door de dood te niet gedaan. Echte vrienden denken aan elkaar. Bidden voor elkaar. Zo is het ook bij afstand. Een groet sterkt! Want men is niet altijd gelijk. Toch onder alles is het: Ik ben een vriend, ik ben een metgezel van allen, die Uw naam ootmoedig vrezen, en leven naar Uw Goddelijk bevel. (Psalm 119:32 berijmd). Vriendschap kan zo ontstaan. Denk aan David en Jonathan. De eerste ontmoeting heeft een band gelegd. Het is voorgekomen dat een classis, een synode, eraan meewerkte dat er blijvend contact ontstond. Bijzonder geestelijk contact. Leven weet zich één met leven. Nu is er nog iets wat de aandacht vraagt. Johannes schrijft: 'groet de vrienden met name', vs. 15. Waarom het apart

benoemen van de vrienden en niet de hele gemeente? Een vraag die zeker gesteld mag worden. De reden daarvan is zeker geweest dat de komst van Johannes geen algemene bekendheid zou krijgen. Indien het bekend zou worden dat Johannes op komst was, dan zou Diotrefes zelfs zijn tegenmaatregelen nemen. Want Diotrefes had een antihouding tegenover Johannes. Hij zou niet nalaten om Johannes in een kwaad daglicht te stellen. Als een volgeling van Christus zal Johannes ook straks het welzijn van de gemeente zoeken. Maar de ontmaskering van Diotrefes zal er zijn. Met woord en daad. Hulp heeft hij van niemand, ook niet van zijn geliefde vriend Gajus nodig. Vandaar dat hij Gajus niet aanspoort om slinkse acties tegen Diotrefes te ondernemen. Hij roept wel op om de waarheid, dat is de waarheid Gods in Christus voor leer en leven, te handhaven, te belijden en te doen. Volgt het kwade niet na, maar het goede. Die goed doet is uit God (vs. 11). De invloed daarvan behoort te werken en door te werken in de gemeente. Zijn we nu ook zo werkzaam voor en in de gemeente?

M.C. Tanis

*Hechte
vriendschap
wordt alleen
door de dood
te niet gedaan.
Echte vrienden
denken aan
elkaar.*

Kerkelijk actueel

CGKV (3)

De doordenking van en de bezinning op de verhouding van onze kerken met de GKV blijft mij en zeer velen met mij bezig houden. Ik heb de laatste weken heel erg veel leden van onze kerken aan de lijn gehad, die zich grote zorgen maken over de toekomst van onze kerken en van ons beginsel. Daarom wil ik nog enkele dingen aangeven, die van belang zijn voor de toekomst.

De Generale Synode 2013 komt in de verte al weer naar ons toe. Er zullen dan besluiten genomen moeten worden, die rechtstreeks te maken hebben met onze verhouding tot de GKV. Als ik het goed begrepen heb, zal dan een besluit genomen moeten worden over de rechten die ambtsdragers

van samenwerkingsgemeenten straks hebben in de wederzijdse kerkverbanden. Instructies daar toe zijn in de maak. Concreet: Zullen over een jaar vrijgemaakte ambtsdragers onze kerkelijke vergaderingen bevolken? Dat gaat dan betekenen dat zij *meebeslissen* over binnenkerkelijke vragen

En wat deed de classis? Deze nam alles voor kennisgeving aan. Stilzwijgend liet men voorbijgaan dat een kerkenraad deze praktijken uitoefent.

van de CGK. We beseffen met elkaar dat het dan pas echt gaat spannen. Een dergelijk besluit zou roepen om maatregelen van onderop door die gemeenten te nemen die gewoon onvermengd de lijn van ons kerkverband zuiver willen voortzetten. Ik loop daar niet op vooruit.

Zover is het nog niet, zal men zeggen. Maar 1) voor het besef van velen zijn we nu al reeds te ver. Ik heb dat in het verleden genoegzaam aangegeven. Ik zeg er nadrukkelijk bij dat ik dan spreek alleen namens mijzelf en anderen, die hetzelfde denken. Ik begrijp ook heel goed dat gemeenten waar men aan beide kanten zover is dat men geen verschil meer ervaart onderling, een eerlijke behoefte gevoelen om samen verder te gaan. Die behoefte noem ik een eerlijke zaak, maar het zover gekomen zijn (eenheid met de GKV) vind ik dan een minder positieve zaak. Feitelijk komt het hierop neer: eens was er een scheiding tussen de CGK en de GKV; nu loopt die scheiding intern door de CGK heen. En zelfs ook door de GKV heen, in mindere mate. In het RD is een discussie geweest met Ds. Quant; we hebben naderhand ook gesprekken gevoerd hierover. We begrijpen elkaar heel goed en we zijn het in meerdere opzichten ook wel eens, maar we zullen ook obiekatief en oprecht moeten aangeven dat we op een wezenlijk punt anders denken.

Er is ergens een mediaterbureau dat bemiddelt in scheidingszaken. Dat bureau heet: gelukkig uiteen. Een misleidende naam. Gaat men ooit uiteen, zoals binnen onze kerken zich een scheiding der geesten voltrekt, dan gebeurt dat met pijn en verdriet.

2) We zijn nog niet zover, maar de ontwikkelingen gaan erg snel en ook al is alles nog niet kerkrechtelijk in kunnen en kruiken, er wordt in onze kerken al genoeg geanticipeerd op de nieuwe koers. Ook geëxperimenteerd. Dat maakt de dingen ook extra vaag en ondoorzichtig. Men heeft aangegeven dat de notaris geen statuut wil opstellen over de onderhavige zaak zonder de juridische term: een nieuw kerkverband.

Misschien heeft de notaris dan toch meer eerlijk inzicht in de situatie dan wij als kerkmensen. De notaris kan zich geen andere samenwerking in deze vorm voorstellen zonder te spreken over een nieuw kerkverband en daarom wil hij nadrukkelijk deze term gebruiken en daarom doet men het in gemeenten dan ook maar zo, maar we bedoelen dat niet. Zo wordt dan gezegd. Ik heb al eerder gezegd: men bedoelt dit eigenlijk ook!

Ik staaf mijn relaas met een praktisch voorbeeld: Heel recent sprak een classis o.a. uit: *"De classis heeft tevens kennis genomen*

van bezwaren die leven bij een aantal gemeenteleden met betrekking tot de vorming van de samenwerkingsgemeente, bezwaren die onder andere betrekking hebben op de viering van het Heilig Avondmaal, op het percentage gemeenteleden dat voor dan wel tegen de samenwerking is, op liturgische zaken; en heeft geconstateerd dat de aangevoerde bezwaren niet gegrond zijn op de Heilige Schrift, de belijdenis en de kerkorde, maar meer te maken hebben met gebrek aan vertrouwen in het beleid van de kerkenraad; en besluit derhalve dat de bezwaren niet in de weg staan om de door de kerkenraad gevraagde toestemming te verlenen. De classis beseft dat het in de genoemde bezwaren om gevoelige zaken gaat en roept de bezwaarde gemeenteleden op om open te staan voor pastorale gesprekken met een classicale commissie". Hier wordt gemakshalve te vlot een oordeel uitgesproken over serieuze bezwaren die leven bij hen die willen blijven wat zij zijn. Zij moeten, hoe dan ook, meevaren. Er zijn in deze gemeenten hierna meerdere leden "huns weegs" gegaan en de anderen voelen zich door hun kerkenraad in de steek gelaten. Het besluit is genomen en achteraf gaat men praten met de bezwaarden. De volgorde had ook anders en beter aangegeven kunnen worden: eerst spreken en daarna besluiten over de vraag of samenwerking een zo hoge prijs mag vragen aan een gemeente. Inmiddels heeft ook de classis Leeuwarden zich uitgesproken

over de verregaande plannen van een gemeente, waar concreet en letterlijk werd gesproken over een nieuw kerkverband. En wat deed de classis? Deze nam alles voor kennisgeving aan. Stilzwijgend liet men voorbijgaan dat een kerkenraad deze praktijken uitoefent. Had de classis dan geen taak om naleving van de KO te vorderen? Hier faalde de classis volkomen. U ziet hoe we soms dingen naar onze hand zetten! Resumerend: laten wij allemaal met elkaar biddend de komende GS afwachten en op onze hoede zijn. De Heere ontferme zich over ons allen.

Er is nog een onderwerp voor deze rubriek. Ik kreeg een stuk onder ogen, geschreven door Ds. W. van Sorge. Het gaat over de EO. Ik laat hem aan het woord:

Een hartenkreet

Spot op het christelijk erf

Een van de ergste wapens van vijandschap tegen God is de spot. Daar heeft de Heere Jezus Zelf mee te maken gehad. Van Hem zei men o.a. dat hij een vraat en wijnzuiper was, een vriend van tollenaars en zondaren. Men heeft Hem eenmaal als spotkoning uitgedost. Rondom Zijn kruis ontbraken de spotters niet. Op het Pinksterfeest te Jeruzalem klonk de spottaal: "Zij zijn vol zoete wijn". Daarin openbaart zich tegenover de Heilige Geest de geest uit de afgrond.

Spot is iets van alle eeuwen, maar vooral een verschijnsel van de laatste dagen. Naarmate de dag van Christus dichterbij komt, zal de spot met het heilige en met de Heilige toenemen. We zien het om ons heen gebeuren. Spot lijkt soms wel een volksvermaak geworden te zijn. Sommige reclameuitingen zijn doortrokken van venijnige spot met Gods woord. Gespot wordt met de inhoud van het Evangelie, vooral met het leven en lijden van de Heiland, en niet minder met Gods heilige en heilzame geboden. Zij die naar deze geboden begeren en begin-

nen te leven worden veelal belachelijk gemaakt of als zielig beschouwd. Misschien hebt u er mee te maken in uw buurt of op uw werkkring. En dan is er ook het spotten met de komende oordeelsdag, wat in de dagen van Petrus al voorkwam. Zo is er heel wat spot aan de orde in onze leefwereld.

Maar ook op het christelijk erf zijn soms dingen te lezen die de grens van spot dicht naderen of overschrijden. Om maar concreet te worden: Ik doel op de veertien-daagse columns van "Adrian" in het blad Visie van de E.O. Voor mij ligt de column met het opschrift "Zondig" (Visie nr. 41). Eigenlijk zou u de hele inhoud moeten lezen om een beeld te krijgen van de luchthartige en badinerende toon waarop deze column geschreven is. Het begint met de verklaring: "Ik behoor in dit blad tot de grotere zondaren." Namelijk groter zondaar dan de columnschrijfster Annemarie, "die je haar fouten graag vergeeft". Daarop volgt dan: "Maar ik heb Abraham gezien en zou beter moeten weten." U hoort hierin een zinspel op Johannes 8:57. dit wijst niet op eerbied in de omgang met de Heilige Schrift.

Adrian vervolgt: "Bovendien ben ik predikant en (...) word je geacht de lach van je gezicht te wringen en als een zwarte zwadderneel klagend door het leven te kreunen. Luchtige columns schrijven, christenen kietelen, ik zou toch beter moeten weten." Even verder schrijft hij: "Wat precies zou ik dan beter moeten weten? Hoe verschrikkelijk ernstvol het bestaan is. hoezeer (...) achter elke grap de duivel op mijn ziel loert. Dat de worggreep mijner oude mensch mij te verwurgen tracht, zodra ik schrijf (wat mooi meegenomen zou zijn, daar ik hele legioenen abonnees achter mij mee de afgrond in dreig te sleuren)." Humor rondom de dingen van dood en eeuwigheid: kan het nog kwalijker? Letterlijk vervolgt hij: "Scherts, luchtigheid en relativiteitszin: stinkende vruchten van de zondeval zijn het." Ik denk dat Adrian hier meer waarheid uitspreekt dan hij zich bewust is. Dan volgt er nog een schimp-scheut op het puritanisme en een uitvergrooten van een minder gelukkige uitspraak in het gebed van de vader van een "loodzwaar christelijk gezin". Hopelijk is het voorgaande voldoende om u een

indruk te geven van de geest die uit deze column spreekt. Ik noem het ronduit *spotternij*.

Het is geen vreugde voor me om deze dingen te schrijven. De vraag rijst wat een dienaar van het Woord beweegt om in deze trant keer op keer te schrijven. Even klemmend is de vraag hoe de Evangelische Omroep het volhoudt om deze bijdragen te blijven plaatsen. Ik meen te mogen stellen dat zulke columns tot on-eer van de Heere zijn en bovendien tot intens verdriet van hen die de Heere vrezen (wat nog iets anders is dan "klagend door het leven kreunen"!).

Laten wij bij dit alles niet verzuimen te bidden voor kerk en christenheid, ook voor Adrian! Wie weet komen er dan andere vruchten openbaar.

W. van Sorge

Mijn reactie kan hierop alleen maar zijn dat de EO geen betrouwbare leidsman meer kan zijn voor ons en onze gezinnen.

P.Roos

*Humor
rondom de
dingen van
dood en
eeuwigheid:
kan het nog
kwalijker?*

Voor u gelezen

De voorbereiding op het Heilig Avondmaal

Gewisselijk is de HEERE aan deze plaats. Hoe vreselijk (ontzaglijk) is deze plaats! Dit is niet dan een huis Gods en dit is een poort des hemels (Gen 28 : 17).

Iedere gelovige moet proberen het Avondmaal zo nuttig mogelijk te gebruiken. Hiertoe zijn nodig een goede voorbereiding, betrachtning en nabetrachtning. We zullen nu stilstaan bij de voorbereiding. Omdat de gelovigen nog zo wereldsgezin zijn, zakken ze nog gedurig naar de aarde als

de gewichten in een uurwerk. Daarom moeten ze zich bijzonder opbeuren en ook opletten om geestelijke dingen geestelijk te verrichten. Ieder zal daar nauw bekeken worden of hij of zij ook een bruiloftskleed draagt, dat is in een behoorlijke gestalte van zijn hart verschijnt. We lezen daarvan: "En als de koning ingegaan was, om de aanzittende gasten te overzien, zag Hij aldaar een mens, niet gekleed zijnde met een bruiloftskleed. En Hij zeide tot hem: Vriend!, hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed aan-

hebbende?" Daarom is het nodig om eerst het bruiloftskleed aan te trekken en zo een aangename gast te zijn. Het Heilig Avondmaal is een buitengewoon werk. Men komt er als een bondgenoot onder de bondgenoten. Men zit er aan des Heeren tafel, in het licht van Zijn tegenwoordigheid. Men nuttigt er de tekenen en zegelen van het gekruiste lichaam en het vergoten bloed van de Heere Jezus. De Heere wil geheiligd zijn door degenen die tot Hem naderen en daarom is het nodig de woorden

Mensen die
geen verlangen
hebben naar de
vergeving der
zonden,
naar troost,
naar
verzekering van
zaligheid, naar
heiligmaking
en naar een
leven in de
tegenwoordig-
heid van God.

van de profeet Micha te overdenken: *“Waarmee zal ik de Heere tegenkomen en mij bukken voor de hoge God?”*

Het is het bevel van God zich goed voor te bereiden, als men op een buitengewone wijze tot Hem nadert. Toen de Heere tot het volk zou afkomen op de berg Sinaï, gaf Hij bevel aan Mozes, zeggende: *“Heilig hen heden en morgen, en dat zij hun klederen wassen, en bereid zijn tegen de derde dag”* [Ex. 19: 10]. Toen Israël door een wonder van God droogvoets door de Jordaan ging, luidde het gebod: *“Heiligt u, want morgen zal de Heere wonderheden in het midden van ulieden doen”* [Jozua 3:5]. En toen Mozes tot het brandende braam bos naderde, dat een teken was van Gods buitengewone tegenwoordigheid, zei de Heere: *“Nadert hier niet toe; trek uw schoenen uit van uw voeten, want plaats waarop gij staat, is heilig land.”* En de priesters moesten zich eerst wassen als ze tot het altaar naderden. Zo ook wij. Als wij tot die heilige tafel naderen, moeten wij ons eerst voorbereiden.

De beproeving voor het Heilig Avondmaal is dus een uitdrukkelijk bevel. Een onbekeerde mag niet toetreden. Een vreemdeling, een onbesnedene, een verontreinigde mocht van het Pascha niet eten, en zo nu ook niet van het brood en deze drinkbeker. De dichter van psalm 50 zingt: *“Maar tot de goddeloze zegt God: Wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen en neemt Mijn verbond in uw mond?”*

Onbekeerden zijn dood in zonden en misdaden. Nu, doden kunnen niet eten. Het geloof is de mond en de hand van de ziel. Nu, de onbekeerden hebben ook geen geloof, en kunnen daarom niet eten van het brood dat slechts voor de gelovigen bereid is. Doen zij dat toch, dan hebben ze te weten dat ze Christus bespotten, zich schuldig maken aan het lichaam en bloed van Christus, en Hem als opnieuw met de Joden kruisigen. Vraagt u misschien: “Wie zijn onbekeerden?” Ik antwoord: Het zijn onwetenden die soms zelfs geen letterkennis hebben van Christus' persoon, van Zijn naturen, vernedering en verhoging, van Zijn

voldoening en van de kracht van Zijn dood. Het zijn mensen die nog geen kennis hebben van de natuur van het geloof, van de wedergeboorte, van geestelijk leven, van Gods rechtvaardigheid en de verdoemelijkheid van de zondaar. Mensen die de natuur van het Heilig Avondmaal niet verstaan en het teken met de betekende zaak niet weten te verenigen, en dat ook niet kennen als een zegel. Het zijn mensen die niet vernederd zijn over de zonden, mensen die gerust leven zonder de verzoening in Christus te zoeken. Mensen die geen verlangen hebben naar de vergiving der zonden, naar troost, naar verzekering van zaligheid, naar heiligmaking en naar een leven in de tegenwoordigheid van God. Het zijn mensen die niet werkzaam zijn naar Christus en niet naar Hem verlangen en Hem niet biddend aanlopen. Het zijn dus mensen wier lust en verlangen alleen is naar aardse dingen, in de begeerlijkheid van het vlees en in de grootheid van het leven. Zulke mensen zijn onbekeerd, dat hebben ze te weten. Deze mensen waarschuwen wij zo ernstig mogelijk dat zij niet mogen toetreden tot de heilige tafel. Wij verkondigen hun dat ze geen deel aan Christus en aan Zijn goederen hebben en dat het Avondmaal niet voor hen bereid is. En als ze toch toetreden, dan verkondigen wij hun de toorn van God.

Zich beproeven voor het Heilig Avondmaal is dus een uitdrukkelijk bevel. Een onbekeerde mag niet toetreden, maar een bekeerde niet afblijven. Als ze zich door ergernis te geven het Avondmaal onwaardig maken, dan bezondigen ze zich dubbel en hebben zich voor de Heere te vernederen. Paulus schrijft: *“Maar zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, vergevende elkander, gelijkerwijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft.”*

Als iemand niet weet of hij bekeerd is, wat moet hij dan doen? Hij moet buitengewoon bedroefd zijn dat hij niet mag aangaan. Een waar gelovige gaat met zijn hele hart uit naar de Heere Jezus, om door Zijn bloed gerechtvaar-

digd, met Zijn heiligheid bekleed en door Zijn Geest veranderd en geheiligd te worden. Hij gevoelt dat Hij naar Jezus uitzielt en zich aan Hem overgeeft, dat hij tegen het ongeloof worstelt om Jezus in het hart te brengen en verzekerd te worden van Zijn deel aan Hem en aan Zijn goederen. Hij voelt dat hij een dadelijke vereniging met God wenst, een leven met een indruk van Gods tegenwoordigheid, en vrede in het geweten. Als hij dat mist, kan hij niet rusten totdat hij het weer verkrijgt, want het is zijn leven en zaligheid.

Een waar gelovige zal een haat tegen de zonde in zich voelen, een smart als hij zondigt, een telkens weer opstaan, een lopen naar het bloed van Jezus tot verzoening, een lust en liefde om de Heere welbehaaglijk te leven. Hij bevindt in zich een strijd tussen vlees en geest, waarin de aardse begeerlijkheden hem steeds van God aftrekken, en het geestelijk leven hem naar God toe trekt.

Lezer, als iemand in waarheid deze gestalten en werkingen in zich bevindt, is hij bevoegd om ter tafel toe te treden, ook al heeft hij (op dat ogenblik) de verzekering niet. Daar hapert het vele gelovigen aan, door onkunde in het Woord, door vrees zich te bedriegen, of omdat ze bij de genade nog zoveel zonden zien. Zulken zijn verplicht om onder de feesthoudende menigte toe te treden, om door het gebruik van de tekenen verzegeld te worden van de beloften die aan zulken zijn gedaan.

Wilhelmus à Brakel

Opent uwen mond.

Abraham Hellenbroek (6)

Dit keer willen we stilstaan bij een preek van ds. Abraham Hellenbroek over de bekende tekst Psalm 81:11b 'Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen.' De Heere zorgt voor al Zijn schepselen. Hij zorgt voor de leeuwen en de raven. We lezen in Psalm 147:9 'Die het vee zijn voeder geeft; aan de jonge raven als zij roepen.' Zo zorgt de Heere ook voor de mensen. De Heere vervult al de behoeften van Zijn volk. Hij zorgt voor hen naar ziel en lichaam.

Het bevel

De Heere beveelt: 'Doe uw mond wijd open.' De mond wordt gebruikt om te eten en om te spreken. De mond wordt geopend om de Heere te danken. De Heere wordt erkend vanwege de weldaden die hij heeft gegeven. Zo doet Hanna in 1 Sam. 2:1 haar mond open om de Heere te loven 'Mijn hart springt op van vreugde in den HEERE, mijn hoorn is verhoogd in den HEERE, mijn mond is wijd opengedaan over mijn vijanden, want ik verheug mij in Uw heil.' Ook wordt de mond geopend om te bidden. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan Psalm 66:17 'Ik riep tot Hem met mijn mond en Hij werd verhoogd onder mijn tong.' Ook wordt de mond geopend om te eten. De HEERE Die uit Egypteland had uitgevoerd, zou het volk overvloedig te eten geven in Kanaän. In onze tekst valt het meest te denken aan jonge kinderen of vogeltjes die hun mond of bek wijd open doen voor het voedsel dat zij krijgen. Het geeft een sterke zielsbegeerte aan. Het gaat dus om het geestelijk open doen van de mond. Het geloof wordt aangeduid als oog, oor, hand en voet, maar ook als mond. De ziel heeft een geloofsmond. Hellenbroek schrijft dat de mond

open doen getuigt van een gevoeld en beleefd gemis, men wil hebben wat men mist en is niet gelukkig in het gemis. De mond open doen getuigt van verlangen naar wat men mist, het betekent een vurig en ijverig zoeken. De mond wordt in het gebed geopend. De tekstwoorden vormen een bevel, een raad, een toestemming, een opwekking en wens. In onze vertaling staat: 'Doe uw mond wijd open.' In de grondtekst staat er maar één woord. Dit kan als volgt vertaald worden: verbreed, verbreed uw mond. Als men de mond wijd open doet, kun je diep naar binnen zien. Dit betekent dat het verlangen van binnen uit moet komen. Als de mond wijd wordt opengedaan, kun je alles zien wat erin zit. Dit wil zeggen dat er geen bedrog in de mond dient te zijn. Wie de mond wijd open doet, geeft blijk van een heftige begeerte. Hierbij valt te denken aan psalm 42:2 'Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God.' Wie de mond wijd open doet, begeert heel veel. De mond wijd open doen is ook een bewijs van vrijmoedigheid.

De belofte

Op het bevel volgt een belofte: 'En Ik zal hem vervullen.' De Heere zal de mond die wijd wordt opengedaan vervullen. We lezen dat in Joh. 14:13 'En zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen.' 'Ik zal hem vervullen' betekent ook dat de Heere de hongerige gestalte zal stillen. We lezen in Psalm 107:9 'Want Hij heeft de dorstige ziel verzadigd, en de hongerige ziel met goed vervuld.' 'Ik zal hem vervullen' houdt ook in dat de Heere niet alleen geeft wat nodig is, maar het betekent dat Hij overvloedig

en rijk geeft. Daarvan lezen wij in Psalm 23:1 'De HEERE is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.' De Heere zal door het overvloedig geven de mond vervullen met lof, dank en gejuich. Daarvan lezen wij in Psalm 71:8 'Laat mijn mond vervuld worden met Uw lof.' De ziel zal zich in vettigheid verlustigen (Jes. 55:2).

Toepassing

Wie de mond in het geloof opent, zal ontvangen wat men nodig heeft. Hellenbroek heeft deze preek gehouden na het Avondmaal. Hij spreekt de *onbegenadigden* aan. U bent zonder mond. "O! Duizenden van mensen komen er aan het Avondmaal zitten zonder mond: en is dat niet een misselijke vertoning? Als men eens aan een tafel een deel mensen zag aanzitten zonder mond, zou men niet denken, die mensen zijn er alleen maar om gezien te worden en om het gezelschap. Maar zo zijn er ook een menigte avondmaalgangers die er komen alleen maar om gezien te worden, in een uiterlijke vertoning. Zij hebben geen mond, wel een uiterlijke mond om dat beetje brood en wijn uiterlijk te ontvangen, maar zonder geestelijke mond om geestelijk voor de ziel te eten. Zulke mensen hebben geen geloof en geen begeerte." Onbegenadigden missen naar eigen inzicht niets. Daarom zijn zij ook niet bedroefd en ontevreden over hun toestand. Ze hebben geen hoge achting voor het zielenvoedsel. Er is hooguit een lauwe en flauwe begeerte. Het ontbreekt aan een ijverig gebruik van de middelen. Wie zonder geestelijke mond aan het avondmaal komt, zal niet vervuld worden. "U mag vol heen gaan in eigen oog, u zult er inderdaad leeg weer vandaan komen."

Als de mond wijd wordt opengedaan, kun je alles zien wat erin zit. Dit wil zeggen dat er geen bedrog in de mond dient te zijn

Gods kinderen zien dorstig uit naar de Heere en Zijn volheid. Hen geldt 'Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen.' "Hier is nu geen reden van schroom. Ziet, daar het is des Heeren eigen raad: het is Zijn gebod; u mag het niet nalaten; het is Zijn wens; Hij ziet zo'n gestalte zo graag, zoals ouders graag het verlangen zien bij hun kinderen; Hij geeft er u vrijheid toe." Gods kinderen hoeven hun mond alleen maar open te doen. Ze hoeven niets mee te brengen. Als er maar geloof, honger en begeerte is. Leg uw behoeftig hart voor de Heere neer. Toon de Heere

dat u niet voldaan bent met alles buiten Hem. Laat het zo zijn zoals bij het hert uit Psalm 42. Zoals dat hert schreeuwt naar de waterstromen, dat uw ziel zo zou schreeuwen tot God. Toon de Heere hoezeer u waardeert wat u van Hem vraagt. Toon de Heere uw zuivere begeerte. Doe uw mond vooral wijd open. Laat uw gebed innig en hartelijk zijn, zuiver en oprecht, niet lauw maar met een sterke begeerte, smeek vrijmoedig. "Och! Ik kan u verzekeren, gij zult er u zo wel bij bevinden, de Heere zal u niet ledig wegzenden." De Heere zal Zijn belofte vervullen. U krijgt

niet zoveel als u graag zou hebben. U zou de hemel op aarde willen hebben, maar de Heere geeft wel zoveel dat het genoeg is. Velen hebben zo weinig omdat zij hun mond niet wijd genoeg open doen. Op het gebed verzadigt de Heere met het goede. Eens zal de tijd van volmaakte vervulling aanbreken. Dan zal vervuld worden wat we lezen in Psalm 16:11 'Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk.'

A. van Heteren

Vragenrubriek

Kom ik om, dan kom ik om

Deze woorden heeft koningin Esther uitgesproken toen zij op aandringen van haar oom Mordechai naar de koning ging om genade voor het volk der Joden te bepleiten. Haar gang naar de koning hield een groot risico in. Men mocht immers niet ongevraagd voor de koning verschijnen. Ging zij toch dan handelde zij tegen de wet en deze overtreding kon haar het leven kosten.

Esther heeft dit heel goed begrepen; het maakte niet uit dat koning Ahasveros haar man was. Het was gewoon een grillige dictator die beschikte over leven en dood. Maar Esther werd gedreven door de nood en uit liefde voor haar met de dood bedreigde volk. En met de woorden: "Alzo zal ik tot de koning ingaan, hetwelk niet naar de wet is. Wanneer ik dan omkom, zo kom ik om", Esther 4:16b, heeft zij de stap gewaagd!

Nu is er vanwege deze uitspraak van Esther een vraag. Deze woorden worden namelijk ook wel eens uitgesproken door een vrezende avondmaalganger, die zich ondanks allerlei onmogelijkheden aan eigen kant toch gedrongen ziet om aan te gaan: Kom ik om, dan kom ik om, hoor je zo iemand wel eens zeggen. De vraag is nu of dit terecht is; halen we deze

woorden dan niet uit het verband of geven we er een betekenis aan die onjuist is?

Ik zal proberen met u over deze vraag na te denken. Ik heb inderdaad ook wel mensen horen vertellen van hun strijd rond het Avondmaal en dat zij desondanks zijn gegaan, moesten gaan, en dan ook gegaan zijn met de woorden van Esther: kom ik om, dan kom ik om!

Om de zaak duidelijk te krijgen moeten we naar mijn idee eerst goed zien hoe Esther dit bedoeld heeft. Met andere woorden: hoe moeten wij Esther 4 vers 16 verklaren?

Esther is ondanks het onvoorspelbare gedrag van de koning naar hem toe gegaan, weliswaar een duidelijk gebod overtredend, maar toch voortgedreven uit liefde voor haar eigen volk. Esther heeft zichzelf ervoor over mogen hebben en offerde zich als het ware op. Volgens de nieuwe wet van Haman was zij ten dode opgeschreven. Zij had met haar daad om naar de koning te gaan in dat opzicht niets te verliezen; zou hij haar doden, welnu, dood moest zij volgens die vreselijke Haman toch. Maar zij zou het wagen!

Dit heeft zij niet zonder bidden en vasten gedaan. Dat moeten

we ook bedenken. Zij ging dus met een gebed in haar hart de vertrekken binnen waar de koning verbleef. Haar oog en dat van haar oom en vele anderen was op de Heere gevestigd. Zo is zij gegaan; maar omdat Ahasveros een onberekenbaar man was, die zijn onderdanen naar eigen willekeur behandelde, was er ook vrees in haar hart. En zo is zij tot de koning gegaan. En kreeg toen tot haar grote blijdschap de gouden scepter aangereikt!

Hoe men de woorden van Esther bij de avondmaalsgang dan ook bedoelt, en daar ga ik zo nog even op in, het moet duidelijk zijn dat het ongepast is en ook ongegrond om te menen dat een zondaar die bevende tot de Heere komt, de dood zou kunnen vinden in plaats van het leven. Alsof God maar in enig opzicht aan een dictator gelijk zou zijn! Bij Ahasveros moest je maar afwachten hoe zijn koninklijke pet stond! Maar van de Heere weten wij dat Hij juist in welgevallen neerziet op de arme en verslagene van geest en die voor Zijn Woord beeft, zie Jesaja 66 vers 2. Hoewel ik niet maar een of ander dwaas wetje van zo'n tiran heb overtreden, maar tegen alle geboden van een goed en goeddoend God gezondigd heb, heb

En zo is zij tot de koning gegaan. En kreeg toen tot haar grote blijdschap de gouden scepter aangereikt!

ik nog nooit gehoord dat een zondaar, die tot Hem kwam om genade, is omgekomen. Zoiets bestaat gewoon niet, omdat God Zichzelf niet kan verloochenen en getrouw is aan Zijn Woord.

O ja, ik weet ook dat Psalm 130 vers 2 waar is: Zo Gij in 't recht wilt treden, o HEERE, en gadeslaan, onze ongerechtigheden, ach, wie zal dan bestaan! God heeft recht op mijn dood. Ahasveros had het recht niet om zijn vrouw Esther af te wijzen of, erger nog, te doden. Maar God is rechtvaardig, ook als Hij de zondaar straft.

Maar het heerlijk Evangelie is dat Hij Die recht heeft op mijn dood, lust heeft in mijn leven! En iedere zondaar die Hem om genade smeekt wordt zonder enige twijfel de gouden scepter toegereikt. Want God handelt ook in het verlenen van genade op gronden van recht. Voor de verlossing van zondaren is immers betaald? Is Christus niet tot zonde gemaakt, opdat zondaren vrijgesproken zouden worden?

Ik denk dan ook niet, dat wij Esther in haar gang naar de koning als een type van Christus kunnen zien. Esther moest maar afwachten hoe de koning zou reageren. Maar Christus wist hoe de Vader zou oordelen over de zonde. Es-

ther maakte een kans op overleven. Maar Christus moest noodzakelijkerwijze de dood in, omdat God de zonde straffen moet!

Wel zie ik een lijn in Esthers zelfverloochening naar die van Christus. Al is dat ook maar ten dele. Esther ging na lang aarzelen en moest tot deze daad worden overgehaald door haar oom. Maar Christus verklaarde Zich gewillig bereid om de toorn van God te dragen en zo voor ellendigen het beloofde land te bereiden.

Maar kan een avondmaalganger niet zo in nood verkeren dat hij nog vreest om te komen als hij aangaat? De vrees voor straf kan toch een grote werkelijkheid zijn? Als ik nu eens een huichelaar blijf te zijn, zal God dan niet op staande voet met me kunnen afrekenen als ik het waag om naar de tafel te gaan? Heeft God ook niet een Uza, 2 Sam. 6, en een Ananias en Saffira, Hand. 5, dood doen neervallen?

Die dingen zijn inderdaad gebeurd. Maar bij Uza, noch bij dat echtpaar was er sprake van vrees. Ze waren juist vrijpostig en brutaal. Daar rekent de Heere mee af. Maar ik heb nog nooit een vrezend en bevend menskind aan de Tafel des Heeren zien omkomen. Maar ik kan me toch vergissen? Ja, maar daar weet God

toch van af dan? Zo'n vrezende ziel komt nooit zonder gebed aan. Zijn verzuchtingen gaan naar Boven hoor!

Als een waar gelovige vreest, en hoe begrijpelijk vind ik dat, krijgt hij toch van de Heere te horen: Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelovigen? Zie Matth. 8 vers 26. De Heere weet wat van Zijn maaksel zij te wachten en zegt daarom: Vrees niet, geloof alleenlijk, Lukas 8 vers 50.

En als de liefde Gods gesmaakt wordt is de vrees helemaal weg, want er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten, 1 Joh. 4 vers 18.

Als je het nu wagen mag met het Woord en je hebt hoge gedachten van God, maar tegelijk ook zulke slechte gedachten omtrent jezelf, en je gebruikt dan Esthers woorden, omdat je het wagen wil op Gods genade, dan kan ik begrijpen dat je deze woorden wel gebruikt. Maar wie denkt dat een naar God vluchtend mens wel eens afgewezen en hard afgestraft kan worden, heeft geen hoge gedachten van de Heere en Zijn beloftewoord. Die moet zich schamen en bekeren en smeken om geloof. Want zonder geloof is het onmogelijk de Heere te behagen!

K. Hoefnagel

*Is Christus
niet tot zonde
gemaakt,
opdat
zondaren
vrijgesproken
zouden
worden?*

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier (77)

Zo spreke een iegelijk met aandachtige harten: "O almachtige, barmhartige God en Vader, wij danken U van ganse harte... Want Uw is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen."

Een lofzegging en een dankgebed vormen samen het slot van het avondmaalsformulier. Vorige keer lazen we met elkaar die laudatio, de lofzegging. Het formulier wekt de disgenoten op "al te zamen Zijn Naam met dankzegging te prijzen..." Ze besluit met de conclusie die tegelijkertijd een plechtige gelofte

is: "Daarom zal mijn mond en hart des Heeren lof verkondigen, van nu aan tot in der eeuwigheid. Amen." Het is het hartelijke voornemen van de avondmaalganger die aan Zijn tafel zoveel zegeningen van de Heere heeft ontvangen, om zijn hart en leven aan de Heere te wijden. Maar nauwelijks hebben de woorden van dank en lof van tussen de lippen van Gods kind geklonken, of hij opent zijn mond om nieuwe zegeningen van de Heere te vragen. Waarom? Omdat hij ook in het leven ná de avondmaalsbediening geheel afhankelijk van

de Heere en Zijn zegen is. Tussen lofzegging en gebed had daarom best een zinsnede kunnen staan, zoals we die bijvoorbeeld aantreffen in het bevestigingsformulier voor de dienaren van het Woord: "Doch aangezien niemand tot iets van al deze dingen van zichzelf bekwaam is, zo laat ons God met dankzegging aldus bidden..."

... Uw eniggeboren Zoon geschonken

Dat bidden is allereerst danken. Het slotgebed begint met de erkenning van Wie de Heere is.

*Het geloof
waarvan
Johannes de
Doper getuigt,
dat wie in de
Zoon gelooft,
het eeuwige
leven heeft
(Joh. 1: 36).*

Opmerkelijk is dat de aanspraak van de Heere gelijk is aan die van het eerdere gebed in dit formulier: *“O almachtige, barmhartige God en Vader...”* Onze gereformeerde ‘vaders’ schroomden niet deze tere aanduiding van de Heere (*“God en Vader”*) telkens weer te gebruiken. Zij beschouwden deze kennelijk niet, zoals onder ons toch wel het geval is, als een aanspraak die alleen in hoge uitzondering op de lippen genomen mag worden. In een ootmoedige vrijmoedigheid erkenden ze het grote voorrecht dat ze door de genade van hun Heere en Zaligmaker hadden ontvangen, namelijk dat ze tot het huisgezin van hun goddelijke Vader mochten behoren. Zoveel Hem aangenomen hebben, die heeft Hij permissie gegeven kinderen van God te zijn, in de gemeenschap met hun oudste Broeder. De Geest der aanneming tot kinderen geeft vrijmoedigheid om de Heere aan te spreken met *“Abba, Vader!”*

De eerste oorzaak van dank is de belijdenis *“dat Gij uit grondeloze barmhartigheid ons Uw eniggeboren Zoon tot een Middelaar en offer voor onze zonden (...) geschonken hebt.”* Christus Jezus is door de Vader geschonken. Waartoe? Met het oog op de voldoening aan Gods recht, met het oog op de verzoening met de rechtvaardige God, met het oog op de vergeving der zonden, met het oog op de rechtvaardiging van de goddeloze. Wat aan onze kant nooit en te nimmer kon worden verricht, heeft God gedaan in de schenking van Zijn geliefde Zoon. Hij heeft het Instrument tot betaling geschonken en Hij heeft de betaling met Christus’ bloed ook aanvaard als een wettige voldoening. Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave! Maar niet alleen is de Borg en Middelaar geschonken tot rechtvaardiging, niet minder tot heiligmaking en tot heerlijkmaking. Hij heeft ons, zo belijdt het formulier, Hem gegeven *“tot een spijs en drank des eeuwigen levens.”* Zijn lichaam is waarlijk spijs en Zijn bloed is waarlijk drank. Wie door het geloof Hem eet en drinkt, ontvangt met Hem geestelijke gemeenschap. In de gemeenschap

des Geestes heeft Christus Zich met de Zijnen tot één lichaam verenigd, en hebben zij deel aan Zijn heiligheid. In de strijd van het geloof kan de ervaring geheel tegengesteld zijn: *“ik ellendig mens, wie zal mij verlossen...?”* Maar desondanks is het waar: *“ik leef, maar niet meer (mijn) ik, maar Christus leeft in mij. En hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof van de Zoon van God, die mij liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij heeft overgegeven.”* [Gal. 2: 20]. Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave!

... het waarachtig geloof geschonken

Nog meer reden tot dankzegging legt het formulier Gods kinderen op de lippen. Een beetje bijzonder is het wel wat nu volgt: *“... en dat Gij ons geeft een waarachtig geloof, waardoor wij zulke Uw weldaden deelachtig worden.”* Een tweede schenking. Niet alleen Christus is geschonken, de Zaligmaker van zondaren. Maar aan die zondaren is ook gegeven het middel om deze Christus te kennen en tot persoonlijk Eigendom te ontvangen: het waarachtig geloof. Het geloof, als het oog dat op Hem ziet, de arm die zich tot Hem uitstrekt, de voet die tot Hem vlucht, de hand die Hem ontvangt, het hart dat zich aan Hem toevertrouwt. Het geloof waarvan Johannes de Doper getuigt, dat wie in de Zoon gelooft, het eeuwige leven heeft [Joh. 1: 36]. Het geloof dat zondaren met God verzoent en dat goddelozen rechtvaardigt. Niet vanwege de waardigheid van dat geloof op zichzelf, alsof mijn geloof mij aangenaam bij God maakt. Maar omdat ik de gerechtigheid en heiligheid van Christus alleen door het geloof aannemen en mij toe-eigenen kan. Zo heeft de Heere het in Zijn raad beschikt. En zo maakt hij ook zondaren zalig. Door de goddelijke weldaad van het waarachtig geloof. Het geloof dat een genadegave van God is. *“Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof. En dat niet uit u, het is Gods gave!”* [Efeze 2: 8]. De schenking van het geloof. Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave!

... het heilig sacrament geschonken

Dank voor de geschonken Christus. Dank vanwege het ontvangen geloof. En dan volgt er nog een reden van dank. *“Gij hebt ons ook tot sterking daarvan door Uw lieve Zoon Jezus Christus het heilig avondmaal laten instellen en verordenen.”* Dank dus ook voor het sacrament van het avondmaal, door de Heere Jezus Zelf gegeven aan Zijn kerk in de nacht waarin Hij verraden werd. De Heere weet welk maaksel de Zijnen zijn. Hij kent hun hardhorendheid, Hij weet van hun kleingelovigheid, hun vreesachtigheid is Hem niet onbekend. Met het oog daarop mag het als een wonder worden erkend dat *“onze goede God, acht hebbende op onze grovigheid en zwakheid, ons heeft verordend de sacramenten”* [NGB, art. 33]. De zichtbare tekenen die Christus voor Zijn gelovigen heeft ingesteld, om Zijn genadige beloften te verzegelen en om het zo dikwijls zwakke en aangevochten geloof te sterken en te onderhouden. Beide sacramenten, waaronder dus het heilig avondmaal, heeft Hij gegeven om het Woord van het evangelie niet alleen via de oorpoort maar niet minder via de poorten van de andere zintuigen aan het hart te verstaan te geven. Opdat zij verzekerd zouden zijn en blijven van de goedgunstigheid en genade van de heilige God jegens in zichzelf verloren zondaren, *“bondig en vast makende in ons de zaligheid die Hij ons mededeelt”* [idem]. Wat een ontferming. Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave!

... om de zalige gemeenschap gebeden

Na deze drievoudige dankzegging, volgt het ootmoedige gebed om bij deze ontvangen barmhartigheid ook te worden bewaard. Immers, door de overgebleven zonde en ook vanwege de aanvechtingen van de wereld en van de boze is het onmogelijk dat Gods kinderen volharden in de aan hen bewezen genade, namelijk als ze aan hun eigen mogelijkheden zouden zijn overgelaten. *“Maar God is getrouw, die hen in de genade, hun eenmaal gegeven, barmhartig bevestigt en tot*

het einde toe krachtig bewaart.” [DL, 5, 3]. Welnu, om die weldaad wordt aan het slot van dit gebed gebeden. Wat heeft de Heere veel gegeven: Zijn eigen lieve Zoon, de gave van het geloof, alsmede de genademiddelen van Woord en sacrament. Maar zonder het werk van de Heilige Geest zal het allemaal dood kapitaal zijn. Buiten het overtuigende en indachtig makende werk van Gods Geest zal er geen zicht op de geschonken Christus zijn, zal het ontvangen geloof amechtig en ingezonken neerliggen en zal het sacrament de bedoelde zegen niet kunnen bewerken. Vandaar het gebed om de werking van die Geest.

“Wij bidden U, o getrouwe God en Vader, dat Gij, door de werking van Uw Heilige Geest, de gedachtenis van onze Heere Jezus Christus en de verkondiging van Zijn dood, ons tot dagelijks toenemen in het rechte geloof en in de zalige gemeenschap van Christus wilt

laten gedijen, door Hem, Uw lieve Zoon Jezus Christus...” Waar het in het leven van Gods kinderen om gaat? Om de toename in geloof en gemeenschap met Christus. Het leven van Gods volk mag geen stilstand vertonen. Stilstand betekent inzinking en verachtering. De laatste woorden die de apostel Petrus in zijn tweede brief schrijft aan hen die een even dierbaar geloof met hem verkregen hebben, is een vermaning: *“Wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus.”* Wel, hier bidt Gods kerk om de vervulling van die roeping. Gods Geest zal het moeten doen. De weg erheen is de gedachtenis, de overdenking van Christus en de verkondiging van Zijn dood door Woord en sacrament. Als Gods kinderen op hun plaats zijn, begeren zij in Hem te groeien en te bloeien. *“Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt!”*, aldus de

Heere Jezus tot Zijn discipelen. Die zalige gemeenschap met Christus mag hier door het geloof worden gekend en beoefend. Kostbare ogenblikken zijn het wanneer aan de tafel van Christus de gemeenschap met Hem er is. Dat is de hemel op aarde: *heaven on earth* (James Durham). En toch: “het avondmaal is het bewijs dat er nog scheiding is” (B. Wielinga). Gods kerk wandelt hier nog door het geloof. Het aanschouwen staat nog uit. Maar niet minder is het sacrament er de garantie van dat de uiteindelijke en volkomen vereniging aanstaande is. Als Christus alles zal zijn en in allen. Het Hoofd is al in de hemel. Het kan niet anders: Zijn lidmaten zullen ooit aldaar met Hem verenigd worden. *“Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams”* [Openb. 19: 9].

J.M.J. Kieviet

Maar zonder het werk van de Heilige Geest zal het allemaal dood kapitaal zijn.

Persbericht

Samen Alleen

De vereniging Samen Alleen (voor weduwen en weduwnaren tot 60 jaar) houdt haar najaarsvergadering op DV zaterdag 24 november. Spreker: Dhr. N. van der Voet
Onderwerp: Verandert de relatie met familie en vrienden na het overlijden van je man/vrouw?
Plaats: Chr. Ger. Kerk, Bikkerweg 7, 3752 WV Bunschoten.
Ontvangst: vanaf 13.30 uur. Aanvang: 14.00 uur. Sluiting: 16.00 uur. Het is mogelijk om na de bijeenkomst gezamenlijk te eten. Opgave hiervoor tot 17 nov. via djwesteneng@iltnet.nl. Een ieder die tot deze doelgroep behoort is hartelijk welkom. Voor verdere info: www.samenalleen.nl

Samen Delen

Samen Delen is een lotgenoten groep voor jongeren tussen de 15 en 30 jaar van wie één of beide ouders is overleden. Alle jongeren die tot deze doelgroep behoren zijn van harte welkom op D.V. zaterdag 17 november bij onze bezinnende bijeenkomst. Thema: Verder na verdriet. Spreker: Dr.

Joke Korteweg. Tijd: 10.30 - 15.30 uur. Plaats: Notenhoeve, A 81, Otoland. Aanmelden & informatie:

jongerengroep-samendelen@live.nl

Boekbespreking

Bij de Gereformeerde Bijbelstichting verscheen een lesbrieft getiteld: “Oudvaders. Hun leven en hun werk.” De lesbrieft telt 38 blz. en kost € 2,50.

De volgende oudvaders worden behandeld: Ds. Bogerman en de Statenvertaling. Ds. Plancius en de zeevaart. Ds. Voetius en de

ZOJUIST VERSCHENEN

H. BOR

En ga mij met Uw heillicht voor.

“Bijbels dagboek voor jong en oud. We leven in een wereld die naar het einde gaat. Elke dag valt er ergens in ons leven een (on)heilich vuur te blussen. Elke dag ademen we in deze geestelijk verstikkende wereld. Wie de gevaarlijke verschijnselen ervan wil overleven, heeft vijf minuten stilte nodig. Dat is niet veel, maar kan genoeg zijn. Om stil te worden voor God.

380 blz. geb. 33124839 **18,90**

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

Den Hertog

uitgeverij

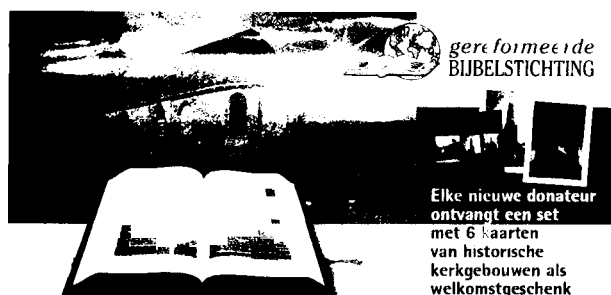
Elzenkade 6 - Houten
Postbus 150, 3990 DD Houten

Tel. (030) 637 34 34
Fax (030) 634 66 88

E-mail: boeken@hertog.nl
www.hertog.nl

sabbat. Ds. Van Lodenstein en ds. Koelman en de huisgodsdienst. Ds. Hellenbroek en de catechisatie. Ds. Smytegelt en de slavernij. Ds. Van der Groe en zijn biddagpreken. Het is een leerzame lesbrief die zijn weg wel zal vinden. Per hoofdstuk zijn vragen en opdrachten opgenomen.

Statenvertaling ook in de toekomst

Statenvertaling: ook in de toekomst. Dat is het thema van de brochure die momenteel op grote schaal door vrijwilligers wordt verspreid om nieuwe donateurs voor de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) te werven. Al voor € 2,50 per jaar kunt u het werk van de GBS steunen. U ontvangt dan vier maal per jaar ons mooie informatieve blad Standvastig, met daarin ook een speciale rubriek voor de kinderen.

De doelstelling van de GBS? Het verspreiden van Bijbels in nauwgezette vertalingen over de gehele wereld. In ons land zorgt de GBS voor betaalbare Bijbels (al vanaf € 8,-) in de Statenvertaling. Er zijn ook diverse uitvoeringen compleet met de kanttekeningen.

**U hebt de folder nog niet ontvangen?
Of wilt u ons helpen en zich opgeven als donateur?**

- Ik, ik geef mij op als donateur van de Gereformeerde Bijbelstichting. Mijn bijdrage (minimaal € 2,50 per jaar) zal ik overmaken naakt u mij in de maand juni (tegelijk met Standvastig) een acceptatieformulier hebt toegestuurd.
- Ik, en ik ontvang graag, als donateur, een set met 6 kaarten.

- De heer / mevrouw / jonkv.
- Straatnaam + huisnr.
- Postcode + plaats
- Bureaunummer
- Telefoon
- E-mailadres
- Datum

Handtekening

- Stuur dan de volledig ingevulde bon zonder postzegel naar ons antwoordnummer of geef u op per e-mail.
- U kunt e-mailen naar: j.haalboom@gereformeerdebijbelstichting.nl

Postbus 168
4140 AD Leerdam
T (0345) 61 01 55
info@gereformeerdebijbelstichting.nl

BQN

In envelop, zonder postzegel, opsturen naar:
GBS, Afd. Donateursadmin., Antw.nr. 2809, 4140 WB Leerdam

www.gbs.nl

"Ik zal de goedertierenheden des HEEREN vermelden, den veelvoudige lof des HEEREN, naar alles wat de HEERE ons heeft bewezen, en de grote goedheid aan het huis Israëls, die Hij hun bewezen heeft naar Zijn barmhartigheden en naar de veelheid van Zijn goedertierenheden"

(Jesaja 63:7)

60-jarig Ambtsjubileum ds. M. Vlietstra

Op D.V. 19 november 2012 is het 60 jaar geleden dat onze emeritus predikant ds. M. Vlietstra werd bevestigd in het ambt van dienaar des Woords. Tot begin dit jaar mocht hij Gods Woord nog in ons kerkverband verkondigen.

Met dankbaarheid zien wij terug op de periode van 1984 - 1993, waarin hij als predikant onze gemeente met zegen mocht dienen.

Daarnaast is het op D.V. 12 november 2012 zestig jaar geleden, dat ds. M. Vlietstra en zijn echtgenote door de band van het huwelijk aan elkaar werden verbonden. Ook hiervoor past grote dankbaarheid aan de Heere der heren, die hen voor elkaar en hun (achter/klein)kinderen heeft bewaard.

Het is onze hartelijke wens dat zij de goedertierenheden des Heeren in de avond van hun leven blijven vermelden.

Ds. M. Vlietstra en mevrouw W. Vlietstra - Koster willen beide jubilea gedenken tijdens een receptie op D.V. vrijdag 23 november 2012 van 19.30 tot 22.00 uur in hotel restaurant Oud Londen, Woudenbergseweg 52, 3707 HX Zeist.

U wordt hiervoor van harte uitgenodigd.

Namens de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk Zeist,

A.C.P. Bobeldijk, preses

D.J. Lambers, scriba

*Rust en ontspanning in de prachtige
Vulkaaneifel!*

(dichtbij Friedensstimme-gemeente)

Ruime appartementen te huur

Int.: 0049-6594258990 en www.huizesolagratia.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

VAN STAVEREN

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Sumatrastraat 11 2405 EM Alphen aan den Rijn (0172) 233338

info@vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl